

Plán péče o přírodní památku Branické skály

**na období
2020-2029**

Mgr. Petr Karlík

leden 2019

Obsah

Plán péče pro přírodní památku Branické skály

Plán péče – textová část

Výpisy z katastru nemovitostí

Mapové přílohy:

- Orientační mapa se zákresem území, s vymezením jeho hranic a hranic ochranného pásma
- Hranice přírodní památky na podkladu základní mapy
- Hranice přírodní památky na podkladu ortofotomapy s vyznačením míst s umístěním tabulí se státním znakem
- Vymezení dílčích ploch na podkladu ortofotomapy
- Lesnická typologická mapa
- Mapa katastru nemovitostí na podkladu ortofotomapy – aktuální stav

Přírodovědné průzkumy:

Botanický průzkum

Fotodokumentace (na CD)

Gisové vrstvy (na CD)

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2428
kategorie ochrany:	přírodní památka
kategorie IUCN:	III – přírodní památka
název území:	Branické skály
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Národní výbor hl. m. Prahy
číslo předpisu:	vyhláška č. 5/1968
datum platnosti předpisu:	vydáno dne 29.04.1968
datum účinnosti předpisu:	29.6.1968

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj:	Hl.m. Praha
okres:	Hl.m. Praha
obec s rozšířenou působností:	Praha
obec s pověřeným obecním úřadem:	Praha 4
obec:	Praha 4
katastrální území:	Braník

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: Braník 727873

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí/č.p.	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
47		ostatní plocha	nepločná půda	1956	3066	3066
49/1		ostatní plocha	nepločná půda	1956	4289	4289
49/2		zahradá		4404	3126	3126
49/5	bez č.p/č.e.	zastavěná plocha a nádvoří		4404	41	41
49/9		ostatní plocha	nepločná půda	2425	2	2
49/10	č.p. 1839	zastavěná plocha a nádvoří		4404	460	460
49/13		zahradá		1965	3	3
46/2		ostatní plocha	nepločná půda	1372	19	19
141/1		ostatní plocha	nepločná půda	1956	29393	29393
141/2		ostatní plocha	zeleň	1714	506	506
141/3	č.p. 1821	zastavěná plocha a nádvoří		1714	271	271
141/4	č.p. 33	zastavěná plocha a nádvoří		1956	191	191

141/5	ostatní plocha	zeleň	1956	2225	2225
141/6	ostatní plocha	zeleň	1956	10408	10408
141/7	ostatní plocha	zeleň	1714	98	98
142	lesní pozemek		1372	36236	36236
782/3	ostatní plocha	neplodná půda	1372	2381	2381
782/4	ostatní plocha	neplodná půda	1901	2064	2064
782/5	ostatní plocha	neplodná půda	2438	214	214
Celkem				94993	

Rozloha území uvedená ve zřizovacím předpisu je 90.821 m². V evidenci ÚSOP je uvedena rozloha 95.014 m². Dle nejlepších dostupných a nejaktuálnějších údajů byla rozloha stanovena na 94.993 m².

Výpisy k jednotlivým parcelám dle KN jsou uvedeny v příloze.

Ochranné pásmo:

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ. Takto vymezené ochranné pásmo zaujímá dle ÚSOP rozlohu 10,3757 ha.

Poznámky k vymezení území:

1) Do území byla v době vyhlášení vědomě zahrnuta rovinná část pod Branickými skalami s parkem, areálem evangelického kostela a trafostanice. Dále byla zahrnuta i plošina na Školním vrchu. Ve zřizovacím předpisu je výslovně uvedeno, že se pro tato území povoluje výjimka z podmínek ochrany umožňující pokračovat v tehdejší způsobu využití pozemků.

2) Podle zákresu území na mapserveru ÚSOP by do území měly patřit i dvě drobné parcely, neuváděné v dosavadních plánech péče a sice 49/13 a 46/2. Z formálního hlediska by do území měl patřit pozemek 49/13 (vzniklý dělením parcely obsažené ve zřizovacím předpisu), zatímco v případě pozemku 46/2 se jedná patrně o chybu mapového zákresu (kmenové číslo parcely není ve zřizovacím předpisu vůbec uvedeno). Z hlediska předmětu ochrany jsou obě parcely bezvýznamné.

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	3,62	-		
vodní plochy	0	-	zamokřená plocha	0
			rybník nebo nádrž	0
			vodní tok	0
trvalé travní porosty	0	-		
orná půda	0	-		
zahrada	0,31	-		

ostatní plochy	5,47	-	nepłodná půda	4,14
			ostatní způsoby využití	1,33
zastavěné plochy a nádvoří	0,09	-		
plocha celkem	9,50	10,38		

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park:	-
chráněná krajinná oblast:	-
jiný typ chráněného území:	-
<u>Natura 2000</u>	
ptačí oblast:	-
evropsky významná lokalita:	-

1.6 Kategorie IUCN

III. – přírodní památka

1.7 Hlavní předmět ochrany

1.7.1 Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

Bývalý lom a sousední vrch zvaný „školní“, kde se jednak zachovaly zbytky skalní stepi, jednak je zde naleziště zkamenělin. Kromě toho celý útvar je význačný krajinářsky.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany – současný stav

A. společenstva

název společenstva	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis biotopu společenstva
Skalní stepi a jejich fragmenty Dle Katalogu biotopů ČR se zde nalézá především jednotka T3.3D Úzkolisté suché trávníky, dále T3.1 Skalní trávníky s kostřavou sivou a mozaikovitě tét T6.2B Bazifilní vegetace efemér a sukulentů.	4	Nejsouvislejší, nejrozsáhlejší a nejcennější plochy jsou dvě a nalézají se na bradle nad kostelem a poté na západním svahu Školního vrchu. Po obvodu a na stěnách Branického lomu se nacházejí další výskyty teplomilné skalní vegetace a skalních stepí, mají však různorodou velikost a kvalitu. Na horní hraně lomu jsou často redukovány jen do cca 1 m širokého pruhu. Přes nejrůznější nepříznivé jevy (sešlap, ruderalizace) jsou tyto biotopy stále velmi cenné a hostí celou řadu vzácných druhů.

Pozn.: z ostatních biotopů jsou ochránářsky cenné ještě **rozvolněné teplomilně laděné porosty dřevin** (zejména na Školním vrchu) a **listnaté lesní porosty s hojným dřínem**. Porosty dřevin však nejsou uvedeny jako předmět ochrany ve zřizovacím předpisu a v porovnání se zdejšími stepními trávníky mají zřetelně nižší biodiverzitní význam. Specifickou problematiku představují podzemní prostory (štoly) s **výskytem netopýrů**.

C. útvary neživé přírody

Pozn.: útvary neživé přírody byly dobře charakterizovány v minulém plánu péče (Vítková 2009), proto je jejich popis do značné míry převzat.

útvár	geologické podloží	popis výskytu útvaru
Branický lom	Rozsáhlá lomová stěna odkrývá šedé hlíznaté branické vápence dvoreckoprokopských vrstev pragu (devon) se zkamenělinami trilobitů rodu <i>Odontochile</i> a <i>Reedops</i> .	Velkým stěnovým lomem byl odkryt profil horninami svrchního siluru až spodního devonu. Skalní defilé branického lomu je krajinářsky velmi hodnotné a výraznou měrou utváří ráz vltavského údolí v jižní části Prahy.
Malý, opuštěný lom na jižním svahu hrany kopce jižně od hlavní stěny Branického lomu	Těžily se zde spodnější partie dvorecko-prokopských vápenců, které jsou díky většímu tektonickému postižení místy zvětralé do tzv. bílých vrstev.	Lom byl opuštěn již před rokem 1897.
Opěrný profil k mezinárodnímu stratotypu ludlow-přídolí (silur) nacházející se v NPP Požáry u Řeporyj	Na lavici hlavonožcového vápence kopaninského souvrství (ludlow, silur) ostře nasedají tmavě šedé deskovité laminované vápence požárského souvrství (přídolí, silur). Pod lavicí hlavonožcového vápence bylo odkryto nejvyšších 100 cm podloží, tvořeného šedými vápnitými břidlicemi s ččkami a konkrécemi tmavě šedého mikritického vápence s <i>Cheiopteria glabra</i> (Kříž 1991).	Malý opuštěný lůmek na západním svahu Školního vrchu, který byl na přelomu 60. a 70. let minulého století uměle zvětšen na asi 10 m mocný odkryv. Faunu opěrného profilu hranicí ludlow-přídolí popisuje Kříž et al. (1976).
Několik mezinárodně významných typových nalezišť silurské a devonské fosilní fauny.	Naleziště zkamenělin v hraničních polohách motolského a kopaninského souvrství, kopaninského a požárského souvrství (měkkýši a ramenonožci) a v pražském souvrství (trilobiti a velcí mžži). V roce 1770 odsud pražský jezuita F. Zeno popsal vůbec první prvohorní zkameněliny z území Čech.	Faunu dvorecko-prokopských vápenců shrnuje Chlupáč (1976), mj. uvádí zkameněliny trilobitů rodu <i>Odontochile</i> a <i>Reedops</i> . Faunu opěrného profilu hranicí ludlow-přídolí popisuje Kříž et al. (1976). Významná je i spodní část břidličnatého souvrství náležející polohám s <i>Gothograptus nassa</i> , <i>Strophochonetes zaphyrus</i> , <i>Mezounia bicuspis</i> , <i>Ravozetina quaziprokopia</i> , „ <i>Lingula</i> “ <i>unguis</i> , <i>Giraldibella cognata</i> , <i>Bracteoleptaena bracteola</i> , „ <i>Plumulites</i> “ <i>minimus</i> , „ <i>Ortotheca</i> “ <i>pulchra</i> , <i>Decoroproetus miser</i> aj.

1.8 Cíl ochrany

Hlavním cílem ochrany je zachování mezinárodně významného geologického profilu a mezinárodně významných nalezišť fosilní fauny ve stavu, který umožňuje jejich další studium.

Z hlediska živé přírody je hlavním cílem zachování výskytu a zlepšení stavu skalních stepí a příbuzných biotopů (vegetace skal, teplomilné lemy...), na které je vázána ohrožená biota.

Doplňujícím cílem je zlepšení stavu porostů dřevin tak, aby byly tvořeny zejména stanovištně odpovídajícími domácími druhy a aby na ně byla vázaná ohrožená biota.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Poloha

Přírodní památka se nalézá na pravobřežní Vltavy v Braníku a je tvořena dvěma disjunktními částmi. První, větší část tvoří opuštěný stěnový lom s přilehlými zalesněnými pozemky. Druhou část představují svahy tzv. Školního vrchu ležící jihovýchodním směrem, poněkud dále od Vltavy.

Geologie, pedologie a hydrologie

Území představuje unikátní geologický profil, který dokumentuje vývoj klasické pražské prvohorní pánve v siluru a devonu a vývoj života v tomto období. V lokalitě se nachází i několik mezinárodně významných typových nalezišť zkamenělin, zejména v bývalém Branickém lomu (pražské souvrství, prag, devon). Mezinárodní význam má území také proto, že představuje opěrný profil hranic mezi ludlowem a přídolím ke globálnímu mezinárodnímu stratotypu touto hranicí.

Téměř souvislý geologický profil v podobě skalních výchozů a stěn opuštěných lomů začíná u kostela sv. Prokopa v Braníku svrchní částí motolského souvrství (wenlock, silur) a pokračuje k severu spodními polohami kopaninského souvrství (ludlow, silur), svrchní částí kopaninského souvrství (ludlow, silur) a spodní částí požárského souvrství (přídolí, silur). Významný je zejména výchoz lavice hlavonožcového vápence "branického typu" na hranici kopaninského a požárského souvrství, který je již zmiňovaným opěrným profilem ke globálnímu stratotypu silur/devon (Ložek et al. 2005).

V silurské jižní části se kromě sedimentárních hornin nalézají i podmořské vulkanity, bazalty (diabasy), které jsou ojedinělé tím, že obsahují křemen.

Další podrobné informace k charakteru geologických vrstev a jejich nejvýznamnějších výchozů uvádí Vítková (2009), resp. Kříž (1991).

Území je velmi významné z hlediska historie vědeckého poznání v oboru paleontologie a geologie. Je velmi pravděpodobné, že právě odtud pochází vůbec první popis zkamenělin z našeho území. Ten provedl v roce 1770 v první práci, která se zabývá staropravohorní faunou Čech, jezuita a prof. matematiky na Pražské univerzitě Franciscus Zeno. Následně zde hojně sbírali zejména Joachim Barrande a po něm další paleontologové.

Na svazích a skalách nalezneme různá vývojová stadia rendzinových půd, na plošině kambizemě. Vzhledem k charakteru reliéfu se přímo v území nenacházejí žádné vodní toky.

Geomorfologie, reliéf a krajinná charakteristika

Jedná se součást pohledově výrazného a krajinnotvorného pásu prudkých vápencových svahů vltavského údolí, v jižní části hlavního města. Nadmořská výška studovaného území leží v rozmezí 190 – 264 m n. m. Z hlediska geomorfologického členění území náleží do celku Pražská plošina (VA2). Z fytogeografického hlediska náleží území fytogeografickému okresu 8. Český kras; jedná se o jeho nejvýchodnější výběžek, který zasahuje až na pravý břeh Vltavy. Obdobně je území nejzazším výběžkem 1.18 Karlštejnského bioregionu.

Klimatická oblast je teplá (T2) s průměrnou roční teplotou cca 9 °C a průměrným ročním úhrnem srážek cca 420 mm (stanice Karlov, Kubíková 1983).

Pro porozumění problematice živé přírody zdejšího území je velmi důležité znát historii vývoje způsobu využití půdy (land-use). Na indikačních skicích a císařských otiscích stabilního katastru z roku 1841 je v území Branických skal znázorněn vápencový lom

nacházející se v komplexu pastvin. Majitelem je zde uveden Anton Herget, který se se svými potomky nejvíce zasloužil o rozvoj těžby vápenců v tehdejší předpolí Prahy.

Na pastviny s lomem přiléhala pole, a to nejen na plošině ale i na dosti strmých svazích. Pole se nalézala, kromě pastvin, i na strmém Školním vrchu. Ve vrcholové skalní partii Školního vrchu, v místě zahrady dnešní vily, je vymezen malý kus neplodné půdy. Na jižních svazích Školního vrchu se nalézala vinice, navazovala na východní hranici dnešního ZCHÚ, tedy ležela již mimo současné chráněné území. Jediný malý kousek lesa v oblasti je vymapován na mapách stabilního katastru v místech dnešní zástavby, kde se nalézá ulice U háje (tj. již mimo dnešní ZCHÚ). Lesní porosty ve chráněném území jsou tedy kompletně historicky mladé a nemají delší kontinuitu vývoje.

Historické využití půdy by tak mohlo do jisté míry vysvětlit poněkud „narušený“ charakter stepní vegetace na Školním vrchu. Může to být důsledek skutečnosti, že alespoň malá část této plochy byla v minulosti využívána jako pole (orba je zde nemožná, kultivace musela probíhat motykou).

Biota

Flóra a vegetace

Květena a vegetace území byla velmi silně rozrušena lomovou činností. Branická skála zasahovala blíže k Vltavě a musely se na ní nalézat dosti rozsáhlé a z dnešního pohledu i velice cenné porosty stepních trávníků. Většina jejich rozlohy zmizela v důsledku těžby. Na ostatních pozemcích zahrnutých do dnešního ZCHÚ došlo v 1. čtvrtině 20. stol. k vysazení lesa jakožto rekreačního zázemí nově stavěné vilové čtvrti. Další plochy zarostly v důsledku upuštění od obhospodařování (pastva i orba) křovinami. Nejzajímavějším druhem porostů dřevin je dosti hojný dřín jarní (*Cornus mas*), u něhož není jasné, do jaké míry se jedná o přirozený výskyt anebo naopak o výsadbu. Předmět ochrany je z hlediska živé přírody vázán na xerotermní bezlesí. Na lomové stěně je možné pozorovat přirozené osídlování spár a terásěk zejména dvěma obligátně kalcifytními rostlinami, pěchavou vápnomilnou *Sesleria calcarea* a rozchodníkem bílým *Sedum album*. Na zbytcích původních stepí na Branické skále (tj. dílčí plocha 1 a 2) najdeme následující charakteristické druhy: kavyl vláskovitý (*Stipa capillata*), strdivka sedmíhradská *Melica transsilvanica*, sesel sivý *Seseli osseum*, hlaváč bleďozlutý *Scabiosa ochroleuca*, máčka ladní *Eryngium campestre*, kostřava walliská *Festuca valesiaca* a další. Další významnou stepní lokalitou je Školní vrch s hojným výskytem bělozářky liliovité *Anthericum liliago* a kavylů (*Stipa* sp. div.). Z charakteristických druhů stepí Českého krasu je třeba zmínit ještě vlnici chlupatou (*Oxytropis pilosa*).

Leckteré cenné druhy, např. modřenec tenkokvětý *Muscari tenuiflorum* nebo kavyl sličný *Stipa pulcherrima*, v důsledku degradačních procesů již patrně v území vymřely (cf. Ložek et al. 2005 a Vítková 2009). Praktická péče, která se v posledních cca 15 letech uplatňuje, však dává určitou naději, že se jejich seznam nebude dále rozšiřovat.

Extrémní sucho v sezóně 2018 v kombinaci s pozdním zadáním zpracování plánu péče bohužel nebylo příznivé pro provádění floristického průzkumu. Leckteré cenné druhy tak mohly uniknout pozornosti. Území však lze považovat za dobře prozkoumané, souhrnné zpracování jeho botanické problematiky provedla Vítková, která konfrontovala vlastní výsledky s předchozími průzkumy ostatních autorů, zejm. J. Kubíkové, ale i dalších (Vítková 2009, Vítková et al. 2010). Pokud je možno soudit, tak se podařilo stav území v poslední době stabilizovat.

Podrobnější údaje o aktuálním výskytu konkrétních taxonů cévnatých rostlin jsou obsaženy v popisech jednotlivých dílčích ploch.

Ohrožené druhy

Celkem se v PP Branické skály podařilo v roce 2018 prokázat výskyt 16 ohrožených taxonů červeného seznamu cévnatých rostlin (Grulich 2012). Tři z těchto druhů patří mezi zákonem chráněné.

bělozářka liliovitá *Anthericum liliago*
česnek šerý horský *Allium senescens* subsp. *montanum*.
dřín jarní *Cornus mas*
dřišťál obecný *Berberis vulgaris*
kakost krvavý *Geranium sanguineum*
kavyl *Stipa pennata* agg. (přesnější determinace nebyla již vzhledem k fenologii možná)
kavyl vláskovitý *Stipa capillata*
kostřava walliská *Festuca valesiaca*,
mateřídouška časná *Thymus praecox*
mateřídouška panonská *Thymus pannonicus*
mochna písečná *Potentilla arenaria*
ožanka kalamandra *Teucrium chamaedrys*,
sesel fenyklový *Seseli hippomarathrum*
sesel sivý *Seseli osseum*
strdivka sedmihradská *Melica transsilvanica*
vlnice chlupatá *Oxytropis pillosa*

Invazní a expanzivní druhy

V území bylo aktuálně nalezeno několik druhů, které mohou představovat ohrožení pro zdejší společenstva. Největší riziko zde představuje akát a pajasan.

běloutrná kulatohlavá *Echinops sphaerocephalus*
borovice černá *Pinus nigra*
kustovnice cizí *Licium barbarum*
mahónie cesmínolistá *Mahonia aquifolium*
pajasan žláznatý *Ailanthus altissima*
plamének plotní *Clematis vitalba*
svída krvavá *Cornus sanguinea*
trnovník akát *Robinia pseudacacia*
trtina křovištní *Calamagrostis epigejos*

Fauna

Území bylo zkoumáno řadou zoologů zaměřujících se na různé taxonomické skupiny, zejména bezobratlých. Nejzajímavější údaje ze starších dílčích průzkumů jsou uvedeny v monografii o chráněných územích (Ložek et al. 2005). Ochranařsky a přírodovědně nejvzácnější jsou prvky teplomilné stepní fauny, např. plži *Granaria frumentum* a *Pupilla sterri*. Z mandelinkovitých brouků to jsou *Cryptocephalus fulvus*, *Longitarsus celticus*, *Dibolia cynoglossi*, reliktní *Psylliodes instabilis*, z nosatcovitých reliktní bezkřídlí *Otiorhynchus velutinus*, *O. rugosostriatus*, *O. fullo*, *Peritelus leucogrammus*, *Trachyploeus alternans*, *T. spinimanus* a *T. asperatus*, dále *Apion penetrans* a *Sitona inops*. Z motýlů zde byly zaznamenány oba druhy otakárků, v současnosti již nepochybně vymřelý okáč skalní *Chazara briseis* a z blanokřídlých vzácná bylinná vosa bodruška *Cephus pulcher*. Z obratlovců je zde početná populace ještěrky obecné *Lacerta agilis* a běžně na skále hnízdící poštolka obecná *Falco tinnunculus* (převzato z Ložek et al. 2005).

Ochranařsky cennými obratlovci jsou dále letouni, reprezentovaní několika druhy netopýrů, které byly v průběhu let zaznamenáni ve štolách na počvě branického lomu. V sezóně 2018 byl zaznamenán i zástupce obojživelníků, a sice ropucha obecná *Bufo bufo* vázaná na biotop zahrad na Staré cestě a na přilehlý listnatý les.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Poznámka: do tabulky nejsou zahrnuty druhy v území naposledy spatřené před dlouhou dobou, které jsou s velkou pravděpodobností již vymřelé.

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	popis biotopu druhu, další poznámky
Rostliny:			
bělozářka liliovitá <i>Anthericum liliago</i>	Hojně.	§3, C3	Stepní trávníky.
tařice skalní <i>Aurinia saxatilis</i>	Neověřeno, její ojedinělý výskyt je pravděpodobný	§3, C4a	Branická skála (Vítková 2009).
okrotice bílá <i>Cephalanthera damasonium</i>	Neověřeno, v roce 2009 zaznamenán 1 ex (Vítková 2009).	§3, C3	JV svah Branické skály (Vítková 2009)
dřín jarní <i>Cornus mas</i>	Výskyt na více místech, nejhojněji v dílčí ploše 9.	§3, C4a	Lesy a křoviny.
kavyl Ivanův <i>Stipa pennata</i>	Nevelká početnost. Kavyl z okruhu <i>Stipa pennata</i> agg. (přesnější determinace nebyla již vzhledem k fenologii možná) byl recentně potvrzen na Školním vrchu (dílní plocha 5).	§3, C3	Skalnatý hřbet na Školním vrchu.
Hmyz:			
<i>Bombus</i> sp. div.	Neověřováno, recentní výskyt je pravděpodobný.	§3	Převzato z Vítková (2009).
otakárek ovocný <i>Ipheclides podalirius</i>	Neověřováno, recentní výskyt je pravděpodobný.	§3, VU	Převzato z Vítková (2009).
Obratlovci:			
ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	V roce 2018 byl v dílní ploše 9 zaznamenán zhotovitelem plánu péče jeden adultní jedinec.	§3, LC	Listnaté lesy a zahrady.
ještěrka obecná <i>Lacerta agilis</i>	Neověřeno; Vítková (2009) uvádí druh jako hojný.	§2, NT	Slunná skalnatá místa.

netopýr velký <i>Myotis myotis</i>	Neověřováno, recentní výskyt pravděpodobný.	§1, VU	Štoly.
netopýr ušatý <i>Plecotus auritus</i>	Neověřováno, recentní výskyt pravděpodobný.	§2	Štoly.
netopýr dlouhouchý <i>Plecotus austriacus</i>	Neověřováno, recentní výskyt možný.	§2	Štoly.

Vysvětlivky:

C1 – kriticky ohrožený taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin (Grulich 2012)

C2 – silně ohrožený taxon

C3 – ohrožený taxon

C4 – vzácnější taxon Červeného seznamu cévnatých rostlin, který vyžaduje další pozornost (C4a – méně ohrožené taxony)

Červený seznam ohrožených druhů České republiky (Plesník, Hanzal et Brejšková 2003)

CR – kriticky ohrožený druh

EN – ohrožený druh

VU – zranitelný druh

NT – téměř ohrožený druh

LC – málo dotčený druh

§1 – kriticky ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

§2 – silně ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

§3 – ohrožený chráněný druh Vyhlášky 395/1992

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti

a) ochrana přírody

S praktickými zásahy spočívajícími v redukci dřevin se systematictěji započalo po roce 2000 a od té doby jsou opakovány, čímž se podařilo stabilizovat a regenerovat výskyt řady druhů xerothermního bezlesí (Vítková 2009).

b) zemědělské hospodaření

Zástavba Dobešky započala v roce 1913. Název této zahradní čtvrti pochází od velkého dubu, který zde stával. Během první světové války byla výstavba utlumena a z důvodu nouze byla snaha o maximální zemědělské využití zemědělských ploch. První domy byly dokončeny okolo let 1920 až 1923. Rozmach stavební činnosti nastal v letech 1925 až 1939. Až do roku 1927 se na části plošiny Dobešky (již vně ZCHÚ) pěstoval jetel, zelenina a jahody, v uvedeném roce pak bylo pole rozparcelováno pro postupující zástavbu (naučná tabule na Dobešce).

Zalesňování do té doby holé branické skály započalo v roce 1917 (naučná tabule na Dobešce).

Po druhé světové válce byl v roce 1948 na počvě opuštěného branického lomu vybudován evangelický kostel a následně, v jiné části bývalého lomu, trafostanice. Na konci 70. let byla plocha mezi těmito budovami upravena na parkovou zeleň.

c) těžba nerostných surovin

Historie těžby vápence na území PP Branické skály se datuje nejméně do poloviny 18. století. V této době zde byly sbírány pravděpodobně první prvohorní zkameněliny z území Čech (Franciscus Zeno, 1770). Největší paleontologický materiál odsud však shromáždili až J. Barrande a J. M. Scharý (Kříž 1991).

Území je spjato se známou pražskou podnikatelskou rodinou Hergetů, kteří koupili zdejší pozemky a posléze zde těžili horninu a vyráběli vápno. Těžba zde probíhala s největší intenzitou ve 2. polovině 19. století. Až do roku 1928 se zde těžily tzv. branické vápence, ze kterých se páliło proslulé pražské staroměstské hydraulické vápno, používané především při vodních stavbách. Teprve po ukončení těžby byly do paty stěny největšího lomu raženy štolý (celkem 7 vchodů do 5 podzemních objektů), které však nesouvisely s těžbou vápence (Kříž 1991). V letech 1944-45 zde byla vybudována nacistická podzemní továrna. Kromě vápenců se v území v menší míře těžily i diabasy (Školní vrch).

d) rekreace a sport

Vzhledem k poloze uvnitř intravilánu trpí území velmi silným antropickým tlakem. Postupem času zde vznikly dvě parkové plochy. Nejprve vznikl lesopark Dobeška na temeni skal založený v roce 1917 v souvislosti se vznikem stejnojmenné vilové čtvrti. Z horní hrany skal je mimořádně pěkný výhled na velkou část Prahy, místo je mimo jiné i proto dosti hojně navštěvováno. U skalní hrany je zde vybudována dva metry vysoká dřevěná vyhlídková plošina, jejímž autorem je architekt a herec David Vávra. V roce 1979 vznikl park s hřištěm na úpatí svahu.

Podzemní prostory a skryté partie PP jsou příležitostným útočištěm bezdomovců. Slunná klidná místa s výhledem jsou exploatována pijany. V těchto souvislostech se na některých místech hromadí značné množství odpadků.

Specifickým způsobem využití je horolezectví. Po desítky let jsou stěny branického lomu oblíbeným lezeckým terénem. Nacházejí se zde čtyři desítky lezeckých cest různé obtížnosti (podle klasifikace UIAA od stupně 3 až po stupeň 10).

Opatřením, zabezpečujícím pohybující se lidi před pádem do lomu a před vstupem do ochranněsky cenných ploch je stavba plotů. Na plošině v okolí „Vávrovy vyhlídky“ je v současnosti instalováno nové kvalitní drátěné oplocení, zamezující v přístupu lidem přímo k lomové stěně. Oplocení je opatřené podhrabovými deskami, avšak je z části poškozené, je utržené jeho jedno pole. Více na jih, již mimo nejfrekventovanější část lokality se nalézá úsek starého oplocení, tvořeného svislými kovovými tyčemi, které jsou však vylámány a tak lze plotem na vícero míst procházet.

Oplocení a jeho fragmenty a pozůstatky se nachází i na několika dalších místech lokality. Zde však není z hlediska bezpečnosti návštěvníků vysloveně nezbytné (blíže viz popis jednotlivých dílčích ploch).

e) myslivost

Území je tvořeno nehonebními pozemky.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Dne 1. září 2010 nabylo právní moci rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru ochrany prostředí, kterým se povoluje provozování horolezectví v některých pražských ZCHÚ, mj. i v PP Branické skály. Povolení platí do konce roku 2020 a vztahuje se pro všechny horolezce, organizované i neorganizované. Spisová značka dokumentu je S-MHMP-0323857/2010/OOP-V-259/R-74/Kaf.

Jiné specifické dokumenty mající vliv na ochranu a využití území nejsou zpracovateli známy.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

Území, kterým se zabývá předkládaný plán péče, bylo rozděleno do 15 dílčích ploch. Každá dílčí plocha je charakterizována a jsou uvedena navrhovaná opatření. Zákres dílčích ploch do mapy je obsažen v příloze.

č. dílčí plochy	stávající využití půdy, lokalizace, porostní skupina	rozloh a (m ²)	Charakteristika a navržená péče
1	Horní hrana Branického lomu	1186	<p>Charakteristika: Podél lomové stěny, vně plotu, se nalézá úzký pruh xerothermních trávníků. Největší rozlohu mají suché trávníky v rozšíření nad záhybem lomové stěny (JZ od parčíku na plošině). Toto místo je i přes existenci oplocení velmi hojně navštěvováno, čehož důsledkem je intenzivní sešlap projevující se v dominanci jílku vytrvalého <i>Lolium perenne</i>. Jsou zde i ohniště a památníčky na osoby, které zemřely při pádu ze skalní stěny. Kde není sešlap tolik extrémní, tam se již více uplatňují stanovištně odpovídající druhy suchých trávníků. Hlavními dominantami porostu jsou kostřava žlábkatá <i>Festuca rupicola</i>, sveřep vzpřímený <i>Bromus erectus</i> a jitrocel kopinatý <i>Plantago lanceolata</i>. Z dalších druhů se zde vyskytují pelyněk ladní <i>Artemisia campestris</i>, tolice srpovitá <i>Medicago falcata</i>, měrnice černá <i>Ballota nigra</i>, bodlák obecný <i>Carduus acanthoides</i>, chrpa latnatá <i>Centaurea stoebe</i>, mochna stříbrná <i>Potentilla argentea</i>. Relativně nejzachovalejší je až samotná hrana skály, protože se zde již neprojevuje sešlap – rostou zde šalvěj přeslenitá <i>Salvia</i> cf. <i>verticillata</i>, strdivka sedmihradská <i>Melica transsilvanica</i>, krvavec menší <i>Sanguisorba minor</i>, kavyl vláskovitý <i>Stipa capillata</i>, seselsivý <i>Seseli osseum</i>, hlaváč bleďožlutý <i>Scabiosa ochroleuca</i>, máčka ladní <i>Eryngium campestre</i>, kostřava walliská <i>Festuca valesiaca</i>, mateřídouška časná <i>Thymus</i> cf. <i>praecox</i>. V jižním okraji dílčí plochy se nalézají keře: dříšťál obecný <i>Berberis vulgaris</i>, ptačí zob obecný <i>Ligustrum vulgare</i>, řešetlák počistivý <i>Rhamnus cathartica</i>. Jižně od tohoto místa na horní hraně stěny se nalézá proužek listnatého lesního porostu s výskytem dřínu <i>Cornus mas</i>, působící přirozeným dojmem. Opodál, podél plotu se nachází populace barvínku menšího <i>Vinca minor</i>. Na této dílčí ploše a dále pak i jižním směrem odtud se nalézají valouny z pleistocénní říční terasy.</p> <p>Navržená péče: Podél horní hrany lomu je instalováno oplocení, zamezující v přístupu lidem přímo k lomové stěně. Opravovat průběžně vznikající poškození nového plotu sousedícího s bezlesou plochou parku. Odstraňovat výmladky dřevin, sekát a odstraňovat bylinné patro v pozdním termínu.</p>
2	Skalní hřbet nad evangelickým kostelem	1893	<p>Charakteristika: Jedním z nejhojnějších druhů rostlin, tvořící až dominantu porostu je kavyl vláskovitý <i>Stipa capillata</i>. Dále zde rostou tolice srpovitá <i>Medicago falcata</i>, chrpa porýnská <i>Centaurea stoebe</i>, máčka ladní <i>Eryngium campestre</i> – vcelku hojně, strdivka sedmihradská <i>Melica transsilvanica</i>, bělotm kulatohlavý <i>Echinops sphaerocephalus</i>, kostřava walliská <i>Festuca valesiaca</i>, seselsivý <i>Seseli osseum</i> – vzácně, prorostlík srpovitý <i>Bupleurum falcatum</i>, mahónie cesmínolistá <i>Mahonia aquifolium</i>, ožanka kalamandra <i>Teucrium chamaedrys</i>, srpek obecný <i>Falcaria vulgaris</i>, pelyněk ladní <i>Artemisia campestris</i>, česnek planý <i>Allium oleraceum</i>, hadinec obecný <i>Echium vulgare</i>, komonice lékařská <i>Melilotus officinalis</i>, rýt žlutý <i>Reseda lutea</i>, chrpa čekánek <i>Centaurea scabiosa</i>, šalvěj přeslenitá <i>Salvia verticillata</i>, běložárka liliovitá <i>Anthericum liliago</i>. Přímo na samé hraně lomu se vyskytují sesel fenýklový <i>Seseli hippomarathrum</i>, seselsivý <i>Seseli osseum</i>, pýchava vápnomilná <i>Sesleria albicans</i> a rozchodník bílý <i>Sedum album</i>. V hrubých kamenitých osypech při dolní části hřbetu navíc rostou ještě rozchodník skalní <i>Sedum reflexum</i> a</p>

			<p>česnek šerý horský <i>Allium senescens</i> subsp. <i>montanum</i>. V minulých letech zde došlo k redukci dřevin, které však nyní hojně obřezají (trnka <i>Prunus spinosa</i>, hloh <i>Crataegus</i> sp., řešetlák <i>Rhamnus cathartica</i>, růže šípková <i>Rosa canina</i>). Ponechány byly zejména tři solitérní borovice černé <i>Pinus nigra</i>, které jsou esteticky hodnotné a nepředstavují problém z hlediska degradace biotopu (proto je zde ponechat i nadále).</p> <p>Navržená péče: Po hřebeni se svažuje pěšina, která končí vedle evangelického kostela a je využívána se střední frekvencí. Projevuje se zde výrazný vliv sešlapu, nejde jej však hodnotit jako zcela destruktivní a likvidační pro stepní porosty, naopak do jisté míry přispívá k žádoucímu narušování. Pokud nedojde k intenzivnějšímu využívání této stezky, není nutné přikročit k restriktivnímu opatřením omezujícím vstup. Opakovat zákroky odstraňující výmladky dřevin. Alternativou je uplatnění pastvy koz.</p>
3	Skalní hřbít s menším lomem nad trafostanicí	1012	<p>Charakteristika: Na skalním hřbítu roste hojně rozchodník pochybný <i>Sedum spurium</i>, dále rozchodník bílý <i>Sedum album</i>, seselsivý <i>Seseli osseum</i>, pelyněk ladní <i>Artemisia campestris</i> a mochna písečná <i>Potentilla arenaria</i>. Na horní hraně zdejšího lomu je květena obdobná, ale vegetace je zapojenější, hojněji se vyskytují sveřep vzpřímený <i>Bromus erectus</i>, kostřava žlábkatá <i>Festuca rupicola</i>, mateřídouška panonská <i>Thymus pannonicus</i>, chrpa čekánek <i>Centaurea scabiosa</i>, hlaváč bleďožlutý <i>Scabiosa ochroleuca</i>, krvavec menší <i>Sanguisorba minor</i> a zatím jen na pouhých 2m² třtina křovištní <i>Calamagrostis epigejos</i>. Ze dřevin zde rostou ptačí zob obecný <i>Ligustrum vulgare</i> a třešeň mahalebka <i>Cerasus mahaleb</i>.</p> <p>Navržená péče: Skalní hřbít udržovat holý. Horní hrana menšího lomu je vyřezávána, v čemž je žádoucí pokračovat.</p>
4	Step na Školním vrchu – dolní část	2129	<p>Charakteristika: Hlavní dominantu porostu tvoří sveřep vzpřímený <i>Bromus erectus</i>, hojně jsou dále hlaváč bleďožlutý <i>Scabiosa ochroleuca</i>, tollice srpovitá <i>Medicago falcata</i>, čičorka pestrá <i>Securigera varia</i> a komonice lékařská <i>Melilotus officinalis</i>. Dále zde rostou prorostlík srpovitý <i>Bupleurum falcatum</i>, strdivka sedmihradská <i>Melica transsilvanica</i>, mařinka psí <i>Asperula cynanchica</i>, chrpa čekánek <i>Centaurea scabiosa</i> – roztroušeně v okrajích plochy, kostřava žlábkatá <i>Festuca rupicola</i> – jen místy, krvavec menší <i>Sanguisorba minor</i>, plamének plotní <i>Clematis vitalba</i>, jahodník trávnice <i>Fragaria viridis</i>, sesel fenyklový <i>Seseli hippomarathrum</i>, ožanka kalamandra <i>Teucrium chamaedrys</i> – jen místy, mateřídouška časná <i>Thymus</i> cf. <i>praecox</i>, divizna knotovitá <i>Verbascum lychnitis</i> – ojediněle. Na zachovalejších místech se nalézá chráněná bělozářka liliovitá <i>Anthericum liliago</i>, nejvíce na jednom místě ve středu svahu, kde na ploše cca 50 m² tvoří souvislý porost. Celková početnost bělozářky jsou stovky vyšších jedinců. Z nepůvodních dřevin se přímo v ploše stepi vyskytuje mj. skalník vodorovný <i>Cotoneaster</i> cf. <i>horizontalis</i>. V otevřené ploše stepi se nachází velké množství pařezků, což je mimochodem doklad o vhodně prováděném managementu během posledních let. Hojně jsou výmladky dřevin, které je nutné nadále potírat (zejména kustovnice cizí <i>Licium barbarum</i>, trnovník akát <i>Robinia pseudacacia</i>, brslen evropský <i>Evonymus europaeus</i> aj.). Zhruba ve středu plochy, nad pěšinou procházející stepí dochází k pokusu o pěstování vinné révy, což se projevuje zejména zaraženými armovacími železy (5 míst). Réva vinná <i>Vitis vinifera</i> zde roste, či spíše živoří v počtu několika jedinců. Na horním okraji dílčí plochy se na místě s výborným výhledem nalézá improvizované pijanské posezení. Podle preferovaných značek (<i>Pilsner urquell</i>) a zanechaných vratných lahví se jedná o lépe situované píče, nikoliv o bezdomovce. V horní partii svahu (při severovýchodním okraji dílčí plochy) se nalézá několik vzrostlých borovic černých <i>Pinus nigra</i>; několik malých jedinců tohoto druhu se dále nalézá na skalním výchozu o něco níže. Místy se vyskytují malé duby letní <i>Quercus robur</i>, zejména skupinka pod vrcholem skalky. Na dolním okraji stepi se nalézá rozkošatělá, byť poněkud zakrslá lípa srdčitá <i>Tilia cordata</i>.</p> <p>Navržená péče:</p>

			Provádět každoroční údržbu porostu posečením křovinořezem. V případě nejproblematictějších druhů dřevin (akát, kustovnice) lze bodově aplikovat arboricid. Alternativním způsobem péče může být pastva koz.
5	Step na Školním vrchu – horní část	1018	<p>Charakteristika: Ve vrcholové partii a v okolí skalního výchozu se nalézají ochrannářsky cenné stepní trávníky. Charakter společenstva je zachovalejší, nežli v předešlé dílčí ploše (dolní části stepi). Vyskytuje se tu několik malých borovic černých <i>Pinus nigra</i>. Ve stepním trávníku se vyskytují seselfenyklový <i>Seseli hippomarathrum</i> – hojně, subdominanta porostu, vlnice chlupatá <i>Oxytropis pillosa</i> – hojně (desítky), ožanka kalamandra <i>Teucrium chamaedrys</i> – hojně, bělozářka liliovitá <i>Anthericum liliago</i> – hojně, mateřídouška časná <i>Thymus cf. praecox</i>, kavyl vláskovitý <i>Stipa capillata</i>, kavyl <i>Stipa pennata</i> agg. (přesnější determinace nebyla již vzhledem k fenologii možná), chrpa latnatá <i>Centaurea stoebe</i> – roztroušeně, chrpa čekánek <i>Centaurea scabiosa</i>, mařinka psí <i>Asperula cynanchica</i>, čistec přímý <i>Stachys recta</i>, mochna <i>Potentilla x subarenaria</i> – vzácně (ani její rodiče zde nebyly zaznamenány), šalvěj hajní <i>Salvia cf. nemorosa</i>. Hned pod železným plotem zahrady přilehlé vily se vyskytuje ruderalní mydlice lékařská <i>Saponaria officinalis</i>. V jižní části dílčí plochy, se nalézá rozvolněný porost dřevin lesostepního charakteru, který záhy spadá k veřejné cestě pro pěší. V bylinném patře se hojně nalézají prorostlík srpovitý <i>Bupleurum falcatum</i>, strdivka sedmihradská <i>Melica transsilvanica</i>, čistec přímý <i>Stachys recta</i> a violka chlumní <i>Viola collina</i>. V uplynulých letech zde proběhly výrazné zásahy na proředění porostu dřevin. Míra jejich redukce je optimální, je nutné odstraňovat výmladky. V této dílčí ploše se nachází opěrný profil k mezinárodnímu stratotypu.</p> <p>Navržená péče: Provádět každoroční údržbu porostu posečením křovinořezem. V případě nejproblematictějších druhů dřevin (akát, blíže u cesty pajasan) lze bodově aplikovat arboricid. Alternativním způsobem péče může být pastva koz.</p>
6	Stěna a pata Branického lomu	13751	<p>Charakteristika: Na skalní stěně rostou zejména dvě charakteristické rostliny, pýchava vápnomilná <i>Sesleria calcarea</i> a rozchodník bílý <i>Sedum album</i>. Nálety dřevin u paty svahu a částečně i na stěně, tvořené zejména mladými jasanů <i>Fraxinus exelsior</i>, mléči <i>Acer platanoides</i>, méně i kleny <i>Acer pseudoplatanus</i> a hojnou svídou <i>Cornus sanguinea</i>, byly aktuálně vyřezány (zdá se, že však kmínky nebyly zatřeny arboricidem). Ponechány byly solitérní habry <i>Carpinus betulus</i>, jasanů <i>Fraxinus exelsior</i> a topol kanadský <i>Populus cv. canadensis</i>. V určitém odstupu od paty stěny probíhá výrazný podélný val, který je hojně zarostlý plaménkem <i>Clematis vitalba</i> a svídou <i>Cornus sanguinea</i> (obě dřeviny byly na podzim 2018 potlačeny křovinořezem). Na vnější straně valu se nalézají hustší porosty náletových dřevin těchto druhů: bříza bělokorá <i>Betula pendula</i>, javor mléč <i>Acer platanoides</i>, topol kanadský <i>Populus cf. canadensis</i>, třešeň mahalebka <i>Cerasus mahaleb</i>, jasan <i>Fraxinus exelsior</i>, v menší míře i akát <i>Robinia pseudacacia</i>. V severní polovině dílčí plochy je akát hojnější a navíc přistupuje pajasan žlaznatý <i>Ailanthus altissima</i>. Pod velkou skalou (masiv „Převisy“) je u paty svahu důsledně udržován pruh bez dřevin, výmladky jsou odstraňovány křovinořezem. Nalézá se zde jen solitérní třešeň <i>Cerasus avium</i> a babyka <i>Acer campestre</i>. V bylinném patře se vyskytuje kuklík městský <i>Geum urbanum</i>, vlaštovičník větší <i>Chelidonium majus</i>, mydlice lékařská <i>Saponaria officinalis</i>, kopřiva dvoudomá <i>Urtica dioica</i> a violka chlumní <i>Viola collina</i>. Pod skalní stěnou se nalézá několik štol, které jsou v různé míře otevřené a přístupné. V severní části je tato dílčí plocha od přilehlého parku oddělena oplocením z horizontálně uložených fošen.</p> <p>Navržená péče: Míra redukce dřevin je v současné době na optimu, ponechávány jsou jen jednotliví výraznější solitérní jedinci. V dalším období udržovat stávající stav tím, že budou likvidovány výmladky.</p>

			Udržovat skalní stěnu a její patu téměř bez dřevin. Na vnější straně valu dřeviny ponechat, je však nutné odstranit všechny pajasan a postupně redukovat akát. Uzavřené podzemní prostory udržovat přístupné pro netopýry (zachovat vhodné vletové otvory). Opakovaně odstraňovat odpadky (několikrát do roka).
7	Les ve svahu lomu	2612	<p>Charakteristika: Ve svahu v úžlabině nad parkem s hřištěm se nachází světlý lesík na nelesní půdě s následujícími druhy dřevin: javor mléč <i>Acer platanoides</i>, jasan ztepilý <i>Fraxinus excelsior</i>, topol <i>Populus cf. italica</i>, třešň ptačí <i>Prunus avium</i>, habr obecný <i>Carpinus betulus</i>, borovice černá <i>Pinus nigra</i> – ojediněle, akát bílý <i>Robinia pseudacacia</i> – byl vykácen na vysoký pařez. V bylinném patře se vyskytuje kuklík městský <i>Geum urbanum</i> a vlašťovičník větší <i>Chelidonium majus</i>.</p> <p>Navržená péče: Odstraňovat případné výmladky akátu. Jinak ponechat bez zásahu.</p>
8	Lůmek v lese	444	<p>Charakteristika: Malý lom v lesním porostu, ve kterém jsou obnaženy rozpadavé světlé horniny. V okolí jsou na povrchu půdy přítomny valouny pleistocénní terasy.</p> <p>Počva lomu je zcela zarostlá dřevinami, zejména mléčem <i>Acer platanoides</i>, dále se vyskytuje hrušeň <i>Pyrus sp.</i> a třešň ptačí <i>Prunus avium</i>. V keřovém patře rostou dřiny. Dochází zde k podrůstání třešně <i>Prunus avium</i>, babykou <i>Acer campestre</i>, mléčem <i>Acer platanoides</i> a hlohem <i>Crataegus sp.</i></p> <p>Pod převísem je profil opálený od ohniště, které však již delší dobu není používáno.</p> <p>Navržená péče: V dalším deceniu je možné porost ponechat bez zásahu, případně tlumit bujné nárosty mléče a odstranit zmlazující dřeviny zejména v blízkosti geologického profilu. Toto místo není vhodné k výraznějšímu prosvětlování porostu, protože by to vedlo ke zvýšené návštěvnosti a nežádoucím jevům s tím spojenými.</p>
9	Les na J svahu nad „Starou cestou“; 136A	17784	<p>Charakteristika: Tento listnatý les má na první pohled sice přirozený charakter, při podrobnějším pohledu zjistíme, že tento porost nemá historickou kontinuitu, což kromě charakteru jeho podrostu potvrzují i staré mapy a naučná tabule o historii lokality.</p> <p>E3: veliké javory mléče <i>Acer platanoides</i> pocházející patrně z původních výsadeb, v nižší etáži dominuje hojný habr <i>Carpinus betulus</i> (60%). Roztroušeně se vyskytují jednotlivé akáty <i>Robinia pseudacacia</i> a borovice černé <i>Pinus nigra</i>. Vzhledem k jejich malému zastoupení nemají tyto dvě dřeviny závažnější degrační vliv.</p> <p>E2: dřín jarní <i>Cornus mas</i> – hojně, desítky vzrostlých keřů; nárosty mléče <i>Acer platanoides</i></p> <p>E1: v druhově velice chudém bylinném patře se výrazněji uplatňuje pouze břečťan popínavý <i>Hedera helix</i>.</p> <p>Navržená péče: Zachovat stávající charakter porostu. V dalším deceniu je možné porost ponechat bez zásahu, případně tlumit bujné nárosty mléče a odstranit geograficky cizí dřeviny.</p>
10	Velký les na plošině; 136A	15347	<p>Charakteristika: E3: borovice černá <i>Pinus nigra</i> - monodominantní</p> <p>E2: nárosty mléče <i>Acer platanoides</i>, méně těž habru <i>Carpinus betulus</i>, třešně ptačí <i>Prunus avium</i> a ořešáku královského <i>Juglans regia</i>. Roste zde několik velkých dřínů jarních <i>Cornus mas</i> (cca 10 ks), přičemž není jasné, zda se jedná o výsadbu nebo spontánní výskyt. Z keřů se zde vyskytuje ještě bez černý <i>Sambucus nigra</i>.</p>

			<p>E1: bylinné patro je chudé a bez hájových druhů. Hojněji se uplatňuje břečťan popínavý <i>Hedera helix</i>. Na světlinách dochází k rozvoji ruderalního podrostu tvořeného především druhy ostružiník křovištní <i>Rubus fruticosus</i> agg., kopřiva dvoudomá <i>Urtica dioica</i>, plamének plotní <i>Clematis vitalba</i>, kuklík městský <i>Geum urbanum</i>.</p> <p>Navržená péče:</p> <p>Z ochranného hlediska má porost jen malou hodnotu. Pomineme-li výskyt chráněného dřinu sporné původnosti, pak porost představuje potenciálně cenné stanoviště pro ptactvo. Proto není nutné provádět zásadnější omezení a managementové zásahy. Porost je vhodným místem pro venčení psů a tím představuje potřebnou nárazníkovou zónu, aby psi primárně nedefekovali v cenných biotopech na hranách skal. Porost je možné ponechat v dalším deceniu bez zásahu, ovšem s tím, že je z bezpečnostních důvodů potřebné odstranit případné souše v dosahu frekventovaných pěšin. Ve stromovém patře sice zcela dominuje geograficky cizí druh, nicméně vzhledem k významu porostu pro rekreaci a jako nárazníkové zóny je tato dřevina vyhovující a proto není nutná radikální přestavba porostu.</p>
11	Les v severní části území	13247	<p>Charakteristika:</p> <p>Ve stromovém patře dominuje jasan <i>Fraxinus exelsior</i>, dále se v něm vyskytují všechny domácí javory - <i>Acer campestre</i>, <i>A. platanoides</i> i <i>A. pseudoplatanus</i>. V malé míře se vyskytuje i akát <i>Robinia pseudacacia</i> a borovice černá <i>Pinus nigra</i>. V lemech a na světlejších místech roste ptačí zob obecný <i>Ligustrum vulgare</i>, dříšťál obecný <i>Berberis vulgaris</i>, řešetlák počistivý <i>Rhamnus cathartica</i> a hloh <i>Crataegus</i> sp. Podrost je bez výskytu hájových druhů, nalézá se zde měrnice černá <i>Ballota nigra</i>, plamének plotní <i>Clematis vitalba</i>, vlaštovičník větší <i>Chelidonium majus</i>, mahónie cesmínolistá <i>Mahonia aquifolium</i> a ze dřevin pak bez černý <i>Sambucus nigra</i>. Povrch je nerovný, jsou zde odvaly z lomu. Ze severní strany u schodů je lom oplocen drátkou na betonových sloupcích.</p> <p>Navržená péče:</p> <p>Lze ponechat bez zásahu. Případně odstranit akát a borovici černou.</p>
12	Porost vzrostlých dřevin na Školním vrchu	7296	<p>Charakteristika:</p> <p>V jižní části Školního vrchu se nalézají porosty dřevin na nelesní půdě mající do značné míry charakter lesa. Místy se spíše než o stromový porost jedná o vzrostlé křoviny. Na několika místech dochází k prosvětlování porostu s přednostním ponecháváním stanoviště odpovídajících cennějších dřevin (např. solitérní hrušně).</p> <p>Jako ochranný cenný se jeví zejména porosty přecházející do lesostepních partií pod vrcholem Školního vrchu (střední část území nad veřejnou cestou). V dolní části při vstupu do území se nad cestou nalézá malý opuštěný diabasový lom, kde dochází k prosvětlování skalek. Les v této dílčí ploše nemá historickou kontinuitu, značná část této dílčí plochy byla, navzdory pozici na dosti prudkém svahu, v minulosti orána. Ve stromovém a keřovém patře je hojný zejména mlč <i>Acer platanoides</i>, hloh <i>Crataegus</i> cf. <i>monogyna</i>, javor babyka <i>Acer campestre</i>, jasan ztepilý <i>Fraxinus exelsior</i>, „špendlíky“ <i>Prunus</i> cf. <i>cerasifera</i>, svída krvavá <i>Cornus sanguinea</i>, řešetlák počistivý <i>Rhamnus cathartica</i>, brslen evropský <i>Evonymus europaeus</i> – hojně, šeřík obecný <i>Syringa vulgaris</i>. Bujně zmlazuje pajasan žláznatý <i>Ailanthus altissima</i>. Dále zde dochází k podrůstání mlčem a akátem.</p> <p>Bylinné patro je dosti ruderalizované, vyskytuje se zde měrnice černá <i>Ballota nigra</i>, merlík bílý <i>Chenopodium album</i> agg., ječmen myší <i>Hordeum murinum</i>, mahónie cesmínolistá <i>Mahonia aquifolia</i>, bělotn kulatohlavý <i>Echinops sphaerocephalus</i>, břečťan popínavý <i>Hedera helix</i>, loubinec pětistý <i>Parthenocissus</i> cf. <i>quinquefolia</i>.</p> <p>Na prosvětlených místech se z poněkud hodnotnějších druhů vyskytují: čistic přímý <i>Stachys recta</i>, prašec chvojka <i>Euphorbia cyparissias</i>, prorostlík srpovitý <i>Bupleurum falcatum</i>, česnek planý <i>Allium</i> cf. <i>oleraceum</i>, strdivka sedmihradská <i>Melica transsylvanica</i>, šalvěj přeslenitá <i>Salvia</i> cf. <i>verticillata</i> (hlavně u zahrady katolického kostela), hlaváč bleďožlutý <i>Scabiosa ochroleuca</i>, violka chlumní <i>Viola collina</i>.</p> <p>Ve svahu nad katolickým kostelem, jižně pod veřejnou cestou se nachází vzrostlá hlozina s vzácným výskytem chráněného dřinu jarního <i>Cornus</i></p>

			<p><i>mas.</i> Na světlině opodál se nachází fragment společenstva suchých bylinných lemů s kakostem krvavým <i>Geranium</i> (cf.) <i>sanguineum</i>, máčkou ladní <i>Eryngium campestre</i> – několik ks, strdivkou sedmihradskou <i>Melica transsilvanica</i>, tolicí srpovitou <i>Medicago falcata</i>, mochnou <i>Potentilla x subarenaria</i>, hlaváčem bleďožlutým <i>Scabiosa ochroleuca</i>, pryšcem chvojkou <i>Euphorbia cyparissias</i>, mařinkou psí <i>Asperula cynanchica</i>, krvavcem menším <i>Sanguisorba minor</i> – roztroušené a s výmladky ořešáku královského <i>Juglans regia</i>. Pod ohbím cesty (cca ve středu území) je značné množství odpadků, zejména skleněných lahví, PET-lahví a nápojových plechovek (zdejší pijani jsou patrioti, převládá značka Braník). V okolí cesty je značné množství pohozených dlažebních kostek.</p> <p>Navržená péče: Okraj stepi udržovat řídký. Udržovat světlých charakter i na dalších místech (diabasový lůmek, světlna nad kostelem s máčkou a kakostem krvavým). Každé dva roky odstraňovat výmladky nežádoucích dřevin, zejména akátů a pajasanu. Podporovat stanovištně odpovídající dřeviny, např. provádět podsadbu dubu zimního.</p>
13	Školní vrch – porosty dřevin v SZ části	1810	<p>Charakteristika: Na severozápadním okraji stepi se nalézají vyřezávané a bujně zmlazující křoviny. Za nimi následují husté vysoké porosty keřů a stromů složené z nárostů jasanu ztepilého <i>Fraxinus exelsior</i>, bezu černého <i>Sambucus nigra</i>, žlutých „špendlíků“ <i>Prunus</i> cf. <i>cerasifera</i>, javoru mléče <i>Acer platanoides</i>, brslenu evropského <i>Euonymus europaeus</i> a ohroženého jilmu habrolistého <i>Ulmus minor</i> C4 – více kusů o výšce cca 4m.</p> <p>Navržená péče: Mezi malými domky na okraji ZCHÚ začíná a následně křovinami prochází úzká pěšinka, která zpřístupňuje zdejší step. Je zde nakáleno od lidí. Nalézá se zde nevelké množství odpadu (střepey z okna v dřevěném rámu), který by bylo vhodné zavčas odstranit, aby nepodnítl spontánní vznik černé skládky. Pokračovat v redukci dřevin při kraji stepi. Podél okrajů území nechat hustý pás dřevin jako ochrannou bariéru.</p>
14	Pozemky úpatí Branických skal s parkem a evangelickým kostelem	12285	<p>Charakteristika: Prostor bývalého lomu byl postupně zkulturnován. V roce 1948 zde vyrostl dřevěný kostel branického sboru Českobratrské církve evangelické. Charakter stavby je neobvyklý a po řadu desetiletí spoluutváří zdejší genius loci. Před kostelem je opečovaná okrasná skalka s řadou zajímavých druhů rostlin. Na zbývající části dílčí plochy se dále nachází park s dětským hřištěm.</p> <p>Navržená péče: Žádoucí je zachovat stávající způsob využití území. Zvážit případné vyjmutí ze ZCHÚ.</p>
15	Vila se zahradou na temeni Školního vrchu	3734	<p>Charakteristika: Na pozemku, který tvořil zázemí školy, vznikla rozlehlá vila s okrasnou zahradou, která je bytelným způsobem oplocena.</p> <p>Navržená péče: Bez návrhů. Zvážit případné vyjmutí ze ZCHÚ.</p>

2.4.1 Základní údaje o lesích

Les zde není předmětem ochrany, proto je lesnická problematika v plánu péče zpracována poměrně stručně.

Přírodní lesní oblast	PLO 8 – Křivoklátsko a Český kras
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	LHC Hl. m. Praha
Období platnosti LHP (LHO)	1.1.2014 – 31.12.2023
Organizace lesního hospodářství	Lesy Hl. m. Prahy
Nižší organizační jednotka	l.ú. 3 - Kunratice

Všechny lesy v PP Branické skály, stejně tak jako veškeré ostatní lesy na území hl. m. Prahy se řadí do **kategorie lesů zvláštního určení** jako lesy příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí (§ 8, odst. 2 písm. c zákona č. 289/1995 Sb., o lesích).

Avšak lesní pozemek je zde jen jeden a to sice parcela č. 142 (zahrnuje dílčí plochy 2, 8, 9, 10 a zčásti i 1). V rámci 1X se nalézají plochy porostlé xerotermními trávníky (dílčí plocha 1 a 2), které jsou součástí hlavního předmětu ochrany. Naopak, v severozápadní části branického lomu a na Školním vrchu se nalézají porosty lesního charakteru (dílčí plochy 11 a 12), které však nejsou PUPFL a tedy pro ně není stanovena typologická klasifikace. Tyto skutečnosti jsou dalším důvodem, proč je lesnická problematika v následujících kapitolách pojata ve zestručněné podobě.

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Soubor lesních typů (SLT)	Název SLT	Přirozená dřevinná skladba SLT	Výměra (ha)	Podíl (%)
1C	suchá habrová doubrava	DBZ 7, HB 1, LP 1, DBP +, BK +-1, JV +, MK +, dřín +		30
1B	bohatá habrová doubrava	DBZ 2, DBL 3, LP 2, HB 1-2, JV +-1, BB +-1, B K +, JS +		20
1A	javorohabrová doubrava	DB4-5, BK 1-2, LP 1-2, JV 1-2, HB0- 1, JL, JS, BB, TR		20
1J	habrová javořina	DBZ 1, LP 2, JV2-3, HB 2, BK 1, KL 1, JL +-1, BB +-1, JS +-1, dřín +-1, TR +		15
1X	dřínová doubrava	DBZ 4, DBP 2, BB 1, LP 1, HB +-1, B K +-1, MK +-1, dřín +-1		15
Celkem				100 %

Poznámka: typologická mapa pokrývá poněkud větší území, než je vlastní lesní půda (PUPFL), zejména v prostoru 1X v branickém lomu.

Přirozená dřevinná skladba je uvedena podle aktuálně platného textového operátu OPRL pro období 2000-2019.

Porovnání přirozené a současné skladby lesa

Hlavní přirozenou dřevinou celého území by měl být dub zimní, méně i dub zimní, habr, lípa srdčitá, dub šipák a méně i další dřeviny. Stanovištně odpovídajícím keřem je dřín. Při zhodnocení dřevinné skladby je nutné si uvědomit dvě skutečnosti. První z nich je, že se jedná o území s přerušovanou kontinuitou lesních porostů. Ještě na počátku 20. století bylo území zcela holé a zapojený les zde neexistoval. Druhá skutečnost je, že se sice jedná o území řazené k Českému krasu (na základě geologické stavby zcela oprávněně), ale že je to území okrajové a netypické, nalézající se již na pravém břehu Vltavy. Typická lesní dřevina Českého krasu, chráněný dub šipák se zde nevyskytuje a není ani žádný důkaz, že by tomu tak během

posledních staletí bylo (cf. Joza 2009). Je proto velká otázka, kam usměrňovat druhové spektrum dnešních lesů.

Z nepůvodních invazních druhů stromů se ve zdejších lesních porostech vyskytuje akát a borovice černá. Zatímco akát je žádoucí výhledově eliminovat, borovice černá nepředstavuje pro předmět ochrany závažnější riziko.

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Geologický a paleontologický fenomén byl hlavním důvodem pro zřízení ZCHÚ. Hlavním předmětem ochrany je několik geologických profilů s mezinárodně významnými paleontologickými nalezišti. Dalším předmětem ochrany je biota vázaná na xerothermní bezlesí. Stav geologických profilů je z hlediska cílů ochrany relativně dobrý. Dochází k opakovanému odstraňování náletových dřevin, což je žádoucí a je nutné na něj dbát i do budoucna.

Vchody do podzemí jsou v současnosti v různé míře uzamčené a dochází k různě intenzivnímu rušení zimujících netopýrů.

2.4.4 Základní údaje o nelesních pozemcích

Přírodovědně nejhodnotnějším prvkem živé přírody jsou xerothermní nelesní biotopy skalních stěn a stepí. Situaci z formálního hlediska však komplikuje fakt, že se toto bezlesí nalézá na lesní půdě (dílní plocha 2 a část dílní plochy 1).

Cílem péče o zdejší nelesní pozemky je na místech, kde je to opodstatněno, redukovat nálety dřevin. Konkrétně je zapotřebí udržovat pohledově přístupné stěny skal, nenechat zarůst enklávy teplomilné květeny a udržovat lesy na bezlesí a křoviny na prudších slunných svazích rozvolněné, aby se v nich mohly vyskytovat heliofilní suchomilné druhy flóry a fauny.

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do území a závěry pro další postup

V současnosti je o PP Branické skály pečováno dobře, byť se nedaří eliminovat všechny negativní vlivy (zejm. nadměrný sešlap na některých místech stepních trávníků).

S praktickými zásahy spočívajícími v redukci dřevin se započalo po roce 2000 a již po několika málo letech jejich trvání konstatovala Vítková (2009) jejich pozitivní vliv. Množství dřevin se postupně na lokalitě dostalo na optimální stav a nyní je tedy nutné jej udržovat, zejména odstraňováním výmladků.

Podrobné zpracování botanické problematiky a syntéza provedená Vítkovou (Vítková 2009, Vítková et al. 2010) umožňuje zhodnocení dlouhodobějšího vývoje území. Celkově došlo v horizontu několika (více) desetiletí k vymizení řady vzácných druhů. Hlavním důvodem byla celková degradace prostředí ve velkoměstě v kombinaci se zanedbáním péče. Pokud lze však soudit, tak se podařilo stav území během posledního decennia stabilizovat a nezdá se, že by došlo k dalšímu úbytku vzácných druhů a ke zmenšování jejich populací, spíše naopak.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Střety různých zájmů ochrany přírody se nepředpokládají. Pokud by došlo k ověření výskytu okrotice bílé *Cephalanthera damasonium*, pak je možné její stanoviště lokálně prosvětlit vyřezáním v území hojného chráněného dřínu jarního *Cornus mas* (viz Vítková 2009).

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesy

Les zde není předmětem ochrany, a proto je lesnická problematika v plánu péče rozpracována jen stručně. Navíc se značná část zdejších porostů dřevin majících charakter lesa vyskytuje na nelesní půdě (zejm. dílčí plochy 11 a 12). Po zhodnocení kladů a záporů se nejeví jako žádoucí smysluplné převést tyto pozemky na lesní půdu. Důvodem je zachování možnosti provádění takových managementových opatření, která by se jinak mohla dostávat do střetu s lesním zákonem (např. snížení zakmenění).

Pokud se zaměříme pouze na PUPFL, pak se v území PP nalézá jediná porostní skupina a sice 136A4/2, která je fakticky tvořena dvěma prostorově oddělenými typy porostů (dílčí plocha 9 a 10). Oba představují les založený nově v první čtvrtině 20. století, který se nyní nachází na konci prvního obmýtí.

Dílčí plocha 9 je tvořena listnatým lesem vcelku příznivé dřevinné skladby, který se nalézá na J svahu nad „Starou cestou“. Porost je výrazně dvouetážový. V horní etáži se vyskytují velké javory mléče, v nižší etáži dominuje. Roztroušeně se vyskytují jednotlivé akáty a borovice černé. Bylinné patro je tvořeno desítky vzrostlých keřů dřínu a nárosty mléče.

Střednědobým cílem je zachovat stávající charakter porostu včetně hojného výskytu chráněného dřínu. V dalším deceniu je možné porost ponechat bez zásahu, případně tlumit bujně nárosty mléče a odstranit geograficky cizí dřeviny.

Dílčí plocha 10 zahrnuje les s monodominantní borovicí černou na plošině. V keřovém patru se uplatňují zejména nárosty mléče méně těž habru a dalších dřevin. Na světlinách dochází k rozvoji ruderalního podrostu. Porost je možné ponechat v dalším deceniu bez zásahu, ovšem s tím, že je z bezpečnostních důvodů potřebné odstranit případné souše v dosahu frekventovaných pěšin. Ve stromovém patře sice zcela dominuje geograficky cizí druh, nicméně vzhledem k významu porostu pro rekreaci a jako nárazníkové zóny je tato dřevina vyhovující a proto není nutná radikální přestavba porostu. Vzhledem je stoletému stáří borovic a výrazným klimatickým výkyvům posledních let je však možné, že dojde k jejich hromadnému odumření. V tom případě je nutné je asanovat a provést umělou obnovu vhodnějšími (tj. odolnými, stanovištně odpovídajícími a geograficky původními) dřevinami, zejména dubem zimním.

b) péče o nelesní pozemky

Prioritou je zachování xerothermní nelesní vegetace podél horní hrany lomu (dílčí plocha 1 a 2), v dolní části branického lomu (dílčí plocha 3) a na Školním vrchu (dílčí plocha 4 a 5). Je zapotřebí se věnovat všem těmto plochám, jako ochránářsky nejhodnotnější se jeví plochy 2 a 5. Za účelem zachování xerothermní vegetace je nezbytná redukce dřevin, které mají tendenci se bujně rozrůstat (nejvíce v dílčích plochách 2 a 4). Nutné je také udržovat stěnu lomu bez dřevin a tím pomoci předejít případným sesuvům.

Dále je vhodné udržovat bezlesý charakter dna lomu pod skalami a omezovat rozpínání invazních a expanzivních druhů (např. plamének plotní). Biomasu trávníků je vzhledem k místním podmínkám vhodné odstraňovat pomocí křovinořezu. Nasazení byť i malé lehké sekačky s pojezdem je nereálné (riziko poškození sekačky kameny a kmínky a malá rozloha přístupných rovinatých porostů). Vhodnou alternativou pro údržbu xerothermních trávníků a míst se zmrazujícími nežádoucími dřevinami je pastva, ideálně koz, bude ji však technicky obtížné zajistit.

Dřeviny zarůstající bezlesí budou v případě jejich menších dimenzí odstraňovány nůžkami a křovinořezem, v ostatních případech motorovou pilou. Možná, ba dokonce žádoucí je bodová aplikace arboricidu na čerstvé řezné rány.

Posekanou biomasu (trávy, byliny, větvičky dřevin) je nutné odstranit z plochy cenných biotopů.

Část pozemků s cennými xerothermními nelesními biotopy se nachází na lesní půdě (parcely č. 142, dílčí plochy 1 a 2). Pro zajištění potřebné péče by proto bylo vhodné administrativně zajistit tzv. odchylný způsob hospodaření od lesního zákona.

c) péče o rostliny

Naprostá většina vzácných druhů rostlin, o jejichž zachování je nutné v území pečovat, se nalézá na xerothermních nelesních stanovištích. Pro jejich zachování je nezbytné zabránit rozšiřování dřevin. Jediným vzácným druhem vázaným na zapojené porosty dřevin je chráněný dřín jarní. Dřín nevyžaduje žádnou zvláštní péči, pokud roste na světlejším stanovišti, tak dokáže velmi dobře obrazit i pokud je pokácen.

Je také nutné dbát na potlačování invazivních druhů rostlin. Roste jich zde více druhů, největší ohrožení lokality představují pajasan žláznatý a akát. V případě obou zmíněných dřevin je vhodné v delším časovém horizontu usilovat o jejich kompletní eliminaci. V případě akátu by to mělo proběhnout, v pražských ZCHÚ již ověřenou, kombinací opatření (staré jedince nechat na dožití a odumření, mladší kroužkovat a následně kácet na vysoký pařez, aplikovat arboricid...).

d) péče o živočichy

Z entomologického pohledu jsou nejcennější druhy vázané na stepi, které se vyskytují pouze na plošně omezených místech. Je nutné zabránit, aby tato místa zarostla dřevinami, ideální je udržovat jejich pestrá členitá vegetační strukturu. Odstraňování biomasy pomocí křovinořezu musí probíhat mozaikovitým způsobem ve vhodném období, tedy rozhodně ne v plné vegetační sezóně na celé rozloze dílčích ploch naráz.

Ze savců jsou ochránářsky relevantní netopýři (případně, pokud by se vyskytli i vrápenci).

Podzemí, kde přebývají, je v současnosti v různé míře otevřené a přístupné veřejnosti a tedy může docházet k jejich rušení. Pokud bude podzemí uzavřeno, je nutné dbát na to, aby byla vrátka opatřena dostatečně velkými vletovými otvory pro zmíněné letouny.

e) péče o útvary neživé přírody

Je nutné udržovat lomovou stěnu branického lomu bez dřevin a to jednak z důvodu dobré přístupnosti a přehlednosti profilu a dále z důvodu, aby se omezila míra eroze svahu.

Je zapotřebí vhodným způsobem usměrňovat činnost amatérských i profesionálních hledačů zkamenělin. Zásahy do profilů jsou přípustné pouze pro vědecké účely po obdržení výjimky od orgánu OP. Ostatní sběratelská činnost je možná pouze hledáním v osypech na úpatí stěny.

Na některých místech, zejména na úpatí branického lomu a v jeho štolách, se hromadí nejrozličnější odpad, který je nutné pravidelně vícekrát do roka odstraňovat. Pokud odpad nebude dostatečně často odstraňován, bude to psychologicky svádět k tomu, aby se hromadil ještě více.

Je potřebné eliminovat zakládání ohnišť přímo u skalních stěn, protože se tím znehodnocuje povrchová vrstva horniny pro vědecký výzkum a je nutné ji pak odstranit (Vítková 2009). Tohoto lze docílit mj. vhodným umístěním informačních tabulí s vysvětlujícím obsahem.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

Specifikace konkrétních zásahů pro jednotlivé dílčí plochy je uvedena v kapitole 2.5.

V následujícím textu je popsán zejména způsob provádění zásahů a jejich alternativy.

Kosení

Travníky a výmladky dřevin sekat křovinořezem v principu jednou do roka. Pozdnější termín seče (září-říjen) je v daném případě vyhovující a představuje určitý kompromis mezi požadavky na péči o vzácné rostliny a hmyz.

Posekanou hmotu nechat na místě sušit alespoň 2-3 dny, aby byla dána šance uniknout hmyzu a semenům rostlin vypadat. Pouze biomasu invazních a expanzivních druhů je vhodné odstranit ihned (např. zralý bělotrn). Poté je nutné biomasu odklidit z lokality, aby došlo k žádoucímu odnosu nadbytečných živin.

Redukce nežádoucích dřevin

Redukce dřevin rostoucích na nelesních parcelách se v následujícím období se zaměří na udržování stávajícího stavu. Z hlediska hlavního předmětu ochrany je především je nutné odstraňovat dřeviny ze stěny lomu a z její paty (především dílčí plocha 6, v malé míře i 8 a 5). Pro zachování stepních společenstev je nezbytné opakovaně odstraňovat dřeviny a jejich výmladky ze stepních enkláv (nejnutnější je to v dílčích plochách 2 a 4, neopomíjet však ani péči o ostatní plochy s výskytem stepní vegetace – tj. 1, 3 a 5).

Pro podporu světlomilných lesostepních druhů a druhů lemů je vhodné prosvětlovat stromové porosty, resp. udržovat již vytvořené světliny odstraňováním výmladků (zejména dílčí plocha 12).

Vhodné je použít nůžky, křovinořez, na větší exempláře dřevin pákové nůžky či motorovou pilu. Na čerstvé řezné rány, alespoň relativně větších jedinců dřevin, aplikovat arboricid (Roundup), aby se zamezilo dalšímu obrázení.

Místy, nejhojněji však v dílčí ploše 11 se vyskytují vzrostlé akáty, které mohou výhledově představovat riziko pro šíření tohoto invazního druhu. Problémem při jejich pokácení je však extrémní kořenová a pařezová výmladnost. Nejjednodušší a v tomto případě i nejvhodnější je akáty nechat na dožití a pokácet až jejich suchá torza. V případě dřívější těžby akátu je vhodné využít předchozího kroužkování a následné důsledné aplikace arboricidu na čerstvé řezné plochy. V pražských chráněných územích je rovněž odzkoušeno, že zmlazování je menší, pokud je ponechán vysoký pařez.

Pastva

Vhodnou alternativou k manuálnímu odstraňování dřevin a jejich výmladků a k seči travinných porostů pomocí křovinořezu je pastva, ideálně koz nebo smíšeného stáda koz a ovcí. Vzhledem k nevelkému rozsahu lokality a roztříštěnosti ploch, které by měly být paseny je ekonomická i věcná efektivita zavedení pastvy poněkud diskutabilní. Další nevýhodou je poloha území v hustě obydlené oblasti, která je navíc častým cílem vycházek, mj. i pejskařů. Nevychovaní psi a jejich nezodpovědní páníčci pak mohou snadno způsobit kritickou situaci, která může vyústit např. v pád zvířat ze skály. Jako nejlépe realizovatelné se jeví spásání stepi na Školním vrchu.

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je tvořeno pásem do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ. S ohledem na stávající vymezení hranic ZCHÚ a zároveň na rozmístění předmětů ochrany má praktický význam řešit využití dvou míst.

Prvním, velmi významným, je bezlesá partie parku Dobeška, která je hojně navštěvována. Dochází zde k masivnímu vstupu do xerotermních travníků ležících již uvnitř ZCHÚ.

Navrhuji zde udržovat současný stav a způsob využití území. Údržba stávajícího nového oplocení zajistí alespoň to, že vliv sešlapu nebude ještě více destruktivní.

Druhým místem, kde ochranné pásmo sousedí s významným výskytem předmětů ochrany, jsou zahrady v severní části Školního vrchu (přiléhají k dílčím plochám 4 a 5). Tato místa nejsou veřejně přístupná. I zde je žádoucí zachovat stávající režim.

Obecně je potřebné se vyvarovat takovému použití chemických prostředků, které by mohly ovlivnit biotu v ZCHÚ. Dále je nutné sledovat, zda se v ochranném pásmu nevyskytují a nerozmáhají potenciálně nebezpečné invazní druhy (např. pajasan), které by se pak mohly dále šířit do ZCHÚ. V takovém případě je nutné zajistit jejich eliminaci.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Pruhové značení je značně zašlé a sotva patrné, navíc je na některých místech vedeno zcela chybně.

Celkem bylo v území nalezeno devět stojanů s tabulemi se státním znakem, které jsou většinou v dobrém stavu, jen některé jsou počmárané. Jeden stojan je napůl vyvrácený (nad katolickým kostelem) a jedna tabule se státním znakem je ukradena (v parčíku přímo pod hlavní skalní stěnou branického lomu).

Některé stojany se státním znakem jsou doplněny naučnými tabulkami charakterizujícími území. Část těchto tabulí je počmáraná vandaly.

Je potřebné v přiměřené míře zajistit pruhové značení hranic území (tj. zajistit jeho správné vedení a podle toho obnovu či přeznačení). Taktéž je zapotřebí opravit a doplnit některé tabule se státním znakem. Obnovu značení však nemá smysl dělat, pokud by OOP uvažoval o přehodnocení vedení hranic ZCHÚ.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Lze zvážit případné zmenšení ZCHÚ. Pokud to bude po zvážení všech různorodých aspektů považovat orgán ochrany přírody za smysluplné, a neohrozí to budoucnost předmětů ochrany, pak lze redukovat plochu ZCHÚ o území pod skalami (dílčí plocha 14) a o pozemek s rozsáhlou vilou na Školním vrchu (dílčí plocha 15).

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Celá lokalita je hojně navštěvována, což má za důsledek několik negativních jevů. Cenné biotopy trpí nadměrným sešlapem, spojeným s následnou změnou rostlinných společenstev a místy se projevující erozí půdy. Místy se projevují různé prvky vandalství – silné znečišťování odpadky, rozdělávání ohňů, poškozování výchozů a odkryvů při hledání zkamenělin, ničení naučných tabulí a tabulí se státním znakem, graffiti. Na vrcholu Branických skal bylo instalováno nové oplocení, to však situaci neřeší a je postupně destruováno. Domnívám se, že zakazování a znemožňování vstupu není úplným a nejvhodnějším řešením. Mírný sešlap navíc může na cenné biotopy působit spíše pozitivně. Oplocení je na lokalitě nutné udržovat především proto, aby se omezilo riziko pádu ze skal. Vhodným příkladem na snížení nežádoucího vlivu nadměrné návštěvnosti je promyšlené umísťování rekreační infrastruktury v podobě tzv. Vávrovy vyhlídky. Potřebné je dostatečné rozmístění odpadkových košů doplněných pytlíky pro psí exkrementy.

Přímo územím, případně po jeho okraji, procházejí tři veřejné cesty pro pěší, překonávající značné výškové převýšení, které jsou vybaveny velkým množstvím schodů. Ty spojují lokální cíle a mají tak nezanedbatelný význam pro chodce. Krom toho se v území, zejména na vrcholové plošině s lesíkem borovice černé, nalézají několik nebezpečných lesních cest a pěšin. Tyto jsou využívány zejména návštěvníky, jejichž cíl leží právě uvnitř území a souvisí s oddychovými a sportovními aktivitami, a nebo např. s venčením psů. Uvedené hlavní cesty je nutné zachovat veřejně přístupné a umožnit průchod územím.

Existují úvahy o zpřístupnění podzemních prostor, kde byla za druhé světové války budována podzemní továrna. V případě realizace záměru zpřístupnění podzemí je nutné vytvořit takový režim, aby nebyl znemožněn výskyt letounů (netopýrů).

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Územím je mimořádně vědecky cenné a je možné se zde seznámit s řadou fenoménů.

Nabízí se možnost zřízení naučné stezky (konkrétnější představu nastiňuje Vítková 2009) a využití ve výuce všech stupňů škol.

V současné době se zde nacházejí poměrně stručné informační tabule připevněné na stojany se státním znakem a dále jedna rozsáhlejší naučná tabule na Dobešce, kterou vytvořila Praha 4 ve spolupráci s místními patrioty v roce 2004, a která byla obnovena v roce 2016. Tato tabule o pojednávající o historii Dobešky je v dobrém stavu.

Se vzdělávacím využitím souvisí i myšlenka zřízení muzea v prostorách nacistické podzemní továrny, zaměření muzea by však s ochranou přírody a přírodovědnými obory souviselo pravděpodobně jen okrajově. Zpřístupnění podzemí by představovalo ohrožení pro stávající výskyt letounů a muselo být minimalizováno, případně vhodně kompenzováno. Výhodou by bylo omezení výskytu bezdomovců a s ním spojeného hromadění odpadků.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum území a monitoring předmětu ochrany území

Výsledky botanických výzkumů související s tvorbou minulého plánu péče byly publikovány v časopisu *Natura pragensis* (Vítková et al. 2010). Geologický a paleontologický fenomén byl velice dobře prozkoumán již v minulých desetiletích a staletích. V současné době se nejeví akutní nutnost zadání specifického průzkumu.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Minimální varianta:

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Oprava oplocení (plocha 1); frekvence dle potřeby.		10.000
Oprava tabulí se státním znakem.		10.000
C e l k e m (Kč)	-----	20.000
Opakované zásahy		
Seč a odstranění biomasy 1x ročně, celkem na ploše cca 0,65 ha (díleč plocha 1, 2, 4, 5).	25.000	250.000
Sběr odpadků 2 x ročně.	15.000	30.000
Kontrola výmladků dřevin a jejich odstranění 1x za dva roky v díleči ploše 1, 2, 3, 4, 6 a částečně i 7. Celkem na ploše cca 1,4 ha. Včetně aplikace arboricidu na řezné plochy.	25.000	125.000
Redukce nežádoucích dřevin v díleči ploše 12 a 13. Provádět celkově cca 1x za 5 let.	17.000	34.000
C e l k e m (Kč)	82.000	439.000

Optimální (maximální) varianta:

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Jednorázové a časově omezené zásahy		
Oprava oplocení (plocha 1); frekvence dle potřeby.		20.000
Provedení pruhového značení po obvodu ZCHÚ		20.000
Oprava tabulí se státním znakem.		10.000
C e l k e m (Kč)	-----	50.000
Opakované zásahy		
Seč a odstranění biomasy 1x ročně, celkem na ploše cca 0,65 ha (dílčí plocha 1, 2, 4, 5).	25.000	250.000
Sběr odpadků 4 x ročně.	20.000	200.000
Kontrola výmladků dřevin a jejich odstranění 1x ročně v dílčí ploše 1, 2, 3, 4, 6 a částečně i 7. Celkem na ploše cca 1,4 ha. Včetně aplikace arboricidu na řezné plochy.	25.000	250.000
Redukce nežádoucích dřevin v dílčí ploše 12 a 13. Provádět celkově cca 1x za 3 roky.	15.000	45.000
C e l k e m (Kč)	85.000	745.000

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Grulich V. (2012): Red List of vascular plants of the Czech Republic: 3rd edition. – Preslia 84: 631–645.
- Joza V.: Dub pýřitý (*Quercus pubescens* Willd.) v Praze. – Natura pragensis 20: 80–87.
- Kříž J. (1991): Inventarizační průzkum CHPV Branické skály – geologie. Ms.
- Kubát K. et al. (2002): Klíč ke květeně České republiky. – 928 p., Academia, Praha.
- Ložek V., Kubíková J., Špryňar P. et al. (2005): Praha. Cháněná území České Republiky, Svazek XIII. – AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha.
- Skalický V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. – In: Hejný S., Slavík B.[red.], Květena I., p. 103-121, Praha.
- Špryňar P., Řezáč M., Sádlo J., Rieger M., Manych J. (1998): Příspěvek k poznání pražské květeny. – Natura Pragensis, Praha, 14, 113–186.
- Vítková M. (2009): Plán péče o přírodní památku Branické skály na období 2010–2019. – Ms. Depon in Magistrát hl. m. Prahy.
- Vítková M., Kolbek J., Budil P. (2010): Geologický a botanický význam přírodní památky Branické skály (Praha) a její současný stav. – Natura pragensis 20: 88–103.

4.3 Seznam používaných zkratk

KN – katastr nemovitostí
MZCHÚ – maloplošné zvláště chráněné území
OP – ochranné pásmo
OOP – orgán ochrany přírody
PP – přírodní památka
SLT – soubor lesních typů

4.4 Plán péče zpracoval

MGR. PETR KARLÍK – geobotanik působící na fakultě lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze-Suchdole zabývající se dlouhodobě ochranou přírody zejména v oblasti středních a jihozápadních Čech.

Kontakt: e-mail: pkarlik@seznam.cz
mobil: 776/093924

Termíny návštěv pro vypracování plánu péče byly 21.6.2018, 14.8.2018 a 31.10.2018.

0 0.025 0.05 0.1 0.15 0.2 Kilometer